

**TÜRKDİLLİ ÖLKƏLƏRİN PARLAMENT ASSAMBLEYASININ
BEYNƏLXALQ MÜŞAHİDƏÇİLƏR MISSİYASI**
Konstitusiyaya dəyişikliklərlə bağlı referendum, Türkiyə Respublikası
16 aprel, 2017-ci il

RƏY

Türkiyə Böyük Millət Məclisinin dəvəti əsasında TÜRKPA Beynəlxalq Müşahidəçilər Missiyası Türkiyə Respublikası Konstitusiyasına dəyişikliklər edilməsi ilə bağlı 16 aprel, 2017-ci ildə keçirilmiş Referendumun qısa müddətli monitorinqini həyata keçirmişdir. Missiya Azərbaycan, Qazaxıstan və Qırğızıstan parlamentlərinin millət vəkillərindən ibarət olmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi millət vəkilləri cənab Əhliman ƏMİRASLANOV və cənab Ağalar VƏLİYEV, Qazaxıstan Respublikasının Parlamenti Senator cənab Manap KUBENOV və Məclisin (Aşağı Palata) üzvü cənab Bekbolat TİLEUKHAN, Qırğızıstan Respublikasının Joqorku Keneşi isə millət vəkili cənab Kaldarbek BAYMURATOV tərəfindən təmsil edilmişdir.

Türkiyə Böyük Millət Məclisi tərəfindən qəbul edilmiş Türkiyə Respublikası Konstitusiyasına dəyişikliklər edilməsi ilə bağlı 6771 nömrəli qanun bu referendumun keçirilməsi üçün əsasdır. Bu qanun çərçivəsində Yüksək Seçim Qurumu referendumun 16 aprel 2017-ci il tarixində keçirilməsi ilə bağlı 11 fevral 2017-ci il tarixində 74 nömrəli qərar qəbul etmişdir.

Referendumun keçirilməsi ilə bağlı seçkilərin hüquqi çərçivəsi parlament seçkiləri ilə eynidir. Seçkilər əsasən ölkənin Ana Yasası, Seçkilər və Seçicilərin Qeydiyyatı üzrə Təməl Qaydalar haqqında Qanun, Parlament Seçkiləri haqqında Qanun, Siyasi Partiyalar haqqında Qanun və Yüksək Seçki Qurumunun qərarları ilə tənzimlənir.

Səfər çərçivəsində TÜRKPA müşahidəçiləri Yüksək Seçki Qurumunun sədri cənab Sadi GÜVEN ilə görüşmüş və referendumla bağlı səs vermək üçün ölkənin daxilində 55 milyona yaxın, ölkənin xaricində isə 3 milyon seçicinin qeydə alınması barədə məlumatlandırılmışlar. O, vurğulamışdır ki, referendumla bağlı seçicilərin fəallığının 80%-dan aşağı olmaması ehtimal olunur. Xarici ölkələrdə səsvermənin 57 ölkədə təşkil olunduğunu qeyd etmişdir.

TÜRKPA nümayəndə heyəti həmçinin hakim Ədalət və İnkişaf Partiyası (AK Parti) Grupunun Sədr müavini cənab Mustafa ELİTAŞ) və əsas müxalifət partiyası olan Cümhuriyyət Xalq Partiyası (CHP Grupunun Sədr müavini cənab Levent GÖK) parlament fraksiyalarının liderləri ilə görüşlər keçirmişlər. TÜRKPA müşahidəçiləri referendumla hazırlıqla bağlı görülən bütün işlərlə ətraflı şəkildə

məlumatlandırılmışlar. Görüşlərdə TÜRKPİA millət vəkilləri qeyd etmişlər ki, referendumun nəticəsi nə olursa olsun, digər qardaş ölkələr Türkiyəyə sülh və firavanlıq arzu edirlər.

TÜRKPİA missiyası səsvermə prosesini bütün mərhələlərdə müşahidə etmək imkanına malik olmuşdur. Səsvermə günü seçki məntəqələri 8:00-dan 17:00-dək açıq olmuşdur. Yüksək Seçki Qurumunun məlumatına əsasən, seçici fəallığı 85,5% təşkil etmişdir. Ölkənin Konstitusiyasına təklif olunan dəyişikliklər seçicilərin 51,4% tərəfindən dəstəklənmişdir. Missiya üzvləri Ankaranın Çankaya və Etimesgut bölgələrindəki seçki məntəqələrini ziyarət etmişdir. Müşahidəçilər səsverməni müşahidə etmiş, seçicilər və məntəqə rəsmiləri ilə söhbət etmiş və həmçinin səsərin sayılmasında iştirak etmişdir. İşin gedişində müşahidəçi qrupu siyasi və ictimai təşkilatların rəsmiləri və nümayəndələri ilə görüşmüşdür.

TÜRKPİA Müşahidəçilər Missiyası üçün bütün maddi-texniki şərait yaradılmışdır. TÜRKPİA müşahidəçiləri tərəfindən Birləşmiş Millətlər Təşkilatının 2005-ci ildə qəbul edilmiş Beynəlxalq Müşahidəçilər üçün Davranış Məcəlləsi, eləcə də digər beynəlxalq hüquqi sənədlərdə əksini tapmış obyektivlik, ədalət, şəffaflıq və qərəzsizlik prinsiplərinə riayət olunmuşdur.

Missiya referendum nəticələrinə hər hansı bir şəkildə təsir göstərə biləcək heç bir pozuntu və yayınma hallarını müşahidə etməmiş və səsvermə prosesi Türkiyə milli qanunvericiliyi və beynəlxalq normalara uyğun idarə olunmuşdur.

TÜRKPİA Beynəlxalq Müşahidəçilər Missiyasının gəldiyi nəticəyə görə, Türkiyə Respublikası Konstitusiyasına dəyişikliklər edilməsi ilə bağlı Referendum ölkənin milli qanunvericiliyinə və beynəlxalq standartlara uyğun keçirilmişdir.